

ŠTÁTNA VETERINÁRNA A POTRAVINOVÁ SPRÁVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Botanická č. 17, 842 13 BRATISLAVA

***SPRÁVA O KONTROLÁCH ZARIADENÍ PODĽA
VYHLÁŠKY MINISTERSTVA PÔDOHOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY č. 123/2008 Z. z.
O PODROBNOSTIACH O OCHRANE SPOLOČENSKÝCH
ZVIERAT A O POŽIADAVKÁCH NA KARANTÉNNE
STANICE A ÚTULKY PRE ZVIERATÁ***

Predkladá:

Odbor zdravia a ochrany zvierat

Správu schválil:

Prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc.
ústredný riaditeľ

V Bratislave, dňa 17. 03. 2011

Na základe požiadavky Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky z dňa 01. 02. 2011 vykonali inšpektori regionálnych veterinárnych a potravinových správ cieľenú kontrolu zariadení podľa Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 123/2008 Z. z. o ochrane spoločenských zvierat a o požiadavkách na karanténne stanice a útulky pre zvieratá (ďalej len „vyhláška č. 123/2008 Z. z.“).

Celkovo bolo skontrolovaných **40** zariadení, z toho 20 karanténnych staníc, 17 útulkov, 2 zariadenia zmiešaného typu (karanténna stanica a útulok v rámci jedného subjektu) a 1 zariadenie na umiestnenie túlavých psov bez presnejšej špecifikácie. Pre účely tejto správy boli údaje zo zariadení zmiešaného typu zarátané medzi karanténne stanice a útulky (podľa prevládajúceho typu zariadenia).

Tieto inšpekcie boli orientované prednostne na zariadenia, v ktorých sú z rôznych dôvodov na spoločenských zvieratách vykonávané eutanázie a so zameraním na:

- a) kontroly evidencie príjmu zvierat do zariadení
- b) kontroly pohybu zvierat odoslaných zo zariadení
- c) kontroly a nahlásenie počtu uhynutých zvierat za rok 2010
- d) kontrolu a nahlásenie počtu utratených zvierat (vykonaných eutanázií) za obdobie rokov 2008 – 2010 aj s uvedením priemernej doby pobytu v zariadení, po uplynutí ktorej boli takéto zvieratá utratené
- e) kontroly, či boli eutanázie na zvieratách vo všetkých prípadoch schválené a vykonané veterinárnym lekárom
- f) kontroly, či zariadenia majú zmluvne zabezpečené poskytovanie odborných veterinárnych činností
- g) kontroly, či bolo overené alebo zabezpečené individuálne označenie zvierat a po jeho prijímaní do zariadenia
- h) kontroly, či má zariadenie vypracovaný tzv. štandardizovaný postup operácií aj s uvedením povinností osôb zodpovedných za zvieratá
- i) celkovú úroveň zariadenia vzhľadom k dobrým životným podmienkam pre držané zvieratá (priestory zariadenia; sanitácia; zdravotný stav zvierat).

Pre jednotné posielanie hlásení z výsledkov kontrol pripravila Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky vzor hlásenia pre kontroly zariadení podľa vyhlášky č. 123/2008 Z. z. (pozri nižšie).

**Vzor hlásenia pre kontroly zariadení podľa Vyhlášky Ministerstva
pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 123/2008 Z. z.**

1. Regionálna veterinárna a potravinová správa
2. Názov zariadenia
3. Typ zariadenia (karanténna stanica; útulok; iný/zmiešaný):
4. Zriaďovateľ (štát; mesto/obec; mimovládna organizácia; súkromný; iný):
5. Počet zvierat prijatých do zariadenia v roku 2010:
6. Počet zvierat odoslaných zo zariadenia v roku 2010:
7. Počet uhynutých zvierat v zariadení v roku 2010:
8. **Vykonané eutanázie/počet utratených zvierat (roky 2008 – 2010):**

- a) za rok 2008:
- b) za rok 2009:
- c) za rok 2010:

9. Priemerná doba pobytu v zariadení, po uplynutí ktorej boli zvieratá utratené:

- a) za rok 2008:
- b) za rok 2009:
- c) za rok 2010:

10. Rozhodol o utratení zvierat'a v zariadení veterinárny lekár? **áno** **nie**

Poznámky:

.....
.....
.....

11. Vykonal vo všetkých prípadoch eutanázie veterinárny lekár? **áno** **nie**

Poznámky:

.....
.....
.....

12. Má zariadenie zmluvne zabezpečené poskytovanie odborných veterinárnych činností?

áno **nie**

13. Je overené, príp. zabezpečené individuálne označenie zvierat'a po jeho príjme do zariadenia?

áno **nie**

14. Má zariadenie vypracovaný tzv. štandardizovaný postup operácií s uvedením povinností osôb zodpovedných za zvieratá?

áno **nie**

15. Je celková úroveň zariadenia vzhľadom k dobrým životným podmienkam pre držané zvieratá (priestory zariadenia; sanitácia; zdravotný stav zvierat) vyhovujúca?

áno **nie**

Poznámky:

.....
.....
.....
.....
.....

Z údajov získaných z vyhodnotenia kontrol vyplynulo, že v rokoch 2008 – 2010 bolo v karanténnych staniciach a útulkoch utratených spolu **1601** zvierat (psov a mačiek), pričom paradoxne na podstatne väčšom počte zvierat bola vykonaná eutanázia v útulkoch (**985** zvierat; 61,52 %), kým v karanténnych staniciach bolo utratených **616** zvierat (38,48 %). V roku 2008 bolo utratených **491** zvierat (330 v útulkoch; 161 v karanténach), v roku 2009 to bolo **488** zvierat (útulky – 280; karantény – 208) a v roku 2010 až **622** psov a mačiek (375 v útulkoch; 247 v karanténnych staniciach). Prehľad vykonaných eutanázií v rokoch 2008 – 2010 uvádzame v tabuľke 1.

Prehľad vykonaných eutanázií na zvieratách v rokoch 2008 – 2010

Tab. 1

Zariadenia/Rok	2008	2009	2010	
Útulky	330	280	375	985
Karanténne stanice	161	208	247	616
Spolu (Σ)	491	488	622	1601

Zozbierané informácie ďalej ukázali, že v 2 zariadeniach spomedzi útulkov bolo v rokoch 2008 – 2010 utratených 640 zvierat (z počtu 985 zvierat), čo je **64,97 %**. Podobne, v jednej karanténnej stanici bola za rovnaké časové obdobie eutanázia vykonaná na 233 zvieratách, čo predstavuje **37,82 %** zo všetkých utratených zvierat v karanténach (616 zvierat). Na tieto zariadenia sa bude potrebné viac zamerať pri nasledujúcich kontrolách orgánov štátnej správy vo veterinárnej oblasti so zameraním sa na odôvodnenie vyššieho počtu vykonaných eutanázií. Na druhej strane, v 10 zariadeniach nebolo utratené žiadne zviera.

Medzi zisťované údaje patrila aj informácia o počte uhynutých zvierat v zariadeniach v roku 2010 (pozri tab. 2) – v útulkoch uhynulo 162 zvierat a v karanténnych staniciach 80 zvierat – teda spolu 242 zvierat – (z toho iba v jednej karanténe došlo k úhynu 44 zvierat, čo je **55,0 %** všetkých úhynov v tomto type zariadení). Pri hodnotení úhynov v útulkoch za rok 2010 v dvoch z nich uhynulo spolu 88 zvierat, čo predstavuje **54,3 %** všetkých úhynov. Opätovne, tieto zariadenia budú inšpektormi príslušných regionálnych veterinárnych a potravinových správ sledované, či nie sú kompromitované podmienky, za akých by zvieratá v zariadení mali byť držané.

Počet uhynutých zvierat v zariadeniach v roku 2010

Tab. 2

Zariadenie	Útulky	Karanténne stanice
Počet uhynutých zvierat	162	80
Spolu (Σ)	242	

K ďalším sledovaným dátam bola zaradená doba utrácania zvierat v karanténnych staniciach a útulkoch v dňoch. Výstupy pre tento parameter neboli jednotné, doba utrácania zvierat v karanténach sa pohybovala od 1 – 5 dní (dôvod: ťažké poranenia, úrazy, rabiátnosť, paralýzy, virózy, kolízie s automobilmi, – hodnotíme to ako správne rozhodnutie z hľadiska dobrých životných podmienok zvierat), cez 10 – 12 dní (v niektorých zariadeniach), až k hodnotám 14, 21, 28 a 60 dní. V jednej karanténnej stanici bolo kontrolou zistené, že k utrateniu zvierat došlo po 1, resp. 1,5 roku od ich umiestnenia do zariadenia.

V § 9, ods. 1 vyhlášky č. 123/2008 Z. z. je definované, že karanténna stanica je zariadenie, ktoré slúži na držbu odchytených túlavých zvierat s neznámym zdravotným stavom najmenej do vykonania nutného ošetrovania a potrebných vyšetrení, testov a preventívnych opatrení potrebných na vylúčenie a predchádzanie choroby prenosnej na iné zviera alebo na človeka – preto by karanténna stanica nemala nahrádzať úlohu útulku a držať zvieratá dlhšie, než je potrebné.

Aj pri utrácaní zvierat v útulkoch boli zistené rôzne časové úseky, po uplynutí ktorých bola na zvieratách vykonaná eutanázia (v dňoch) – 10, 16, 17, 28, 30, 60, 90 a 120 dní až k hodnotám 0,5 roka – 1 rok. Medzi dôvodmi utratenia bolo uvedené: staré a nevládne psy, zlý zdravotný stav, nádory a pod.

Už 60 – dňovú dobu pobytu zvierat v karanténe chápeme ako neprimerane dlhú (pokiaľ na ňu neexistujú primerané dôvody – napr. rozhodnutie veterinárneho lekára). Utratenie zvierat (veterinárne ošetrovaného, príp. aj označeného mikročipom) po tak dlhej, resp. aj dlhšej dobe (spomínaného 1 – 1,5 roka) v karanténnej stanici chápeme ako úplne zbytočné (dávno predtým malo byť o takéto zvieratá postarané dohľadom majiteľa, umiestnením do útulku alebo do náhradnej starostlivosti). S rôznymi intervalmi utrátania zvierat v karanténach súvisí aj samotná dĺžka karantény, ktorá nie je chápaná vo všetkých regiónoch rovnako, keďže chýba jej presná definícia. Toto vymedzenie by malo byť predmetom odbornej diskusie.

Vo všetkých zariadeniach, kde sa vykonávali eutanázie na zvieratách, rozhodol o ich utratení veterinárny lekár, aj ich vo všetkých prípadoch vykonal (30 zariadení), v 10 zariadeniach nebolo utratené žiadne zviera.

39 zariadení malo zmluvne zabezpečené poskytovanie odborných veterinárnych činností, 1 útulok odborné veterinárne činnosti nemal zmluvne zabezpečené.

Pri overovaní individuálneho označenia zvierat po jeho príjme do zariadenia boli zistené nedostatky v 9 zariadeniach (napr. overenie označenia áno, ale čipovanie po príjme nevykonávané; zvieratá odfotené a stručne popísané; začipované podľa finančných možností; iba niektoré zvieratá sú označené mikročipom).

Štandardizovaný postup operácií podľa § 9, ods. 11 a § 10, ods. 11 vyhlášky č. 123/2008 Z. z. s uvedením povinností osôb zodpovedných za zvieratá predložilo 35 zariadení, 1 zariadenie predložilo „metodický postup pri prijatí túlavého, vyhodeného, strateného alebo týraného zvieratá“ a ďalšie poskytlo „sanitačný poriadok“, čo bolo inšpektormi regionálnych veterinárnych a potravinových správ vyhodnotené ako nedostatočné.

Celková úroveň zariadení vzhľadom k dobrým životným podmienkam pre držané zvieratá (priestory zariadenia; sanitácia; zdravotný stav zvierat) bola v 39 prípadoch označená ako vyhovujúca. V 1 prípade bolo konštatované, že zariadenie nespĺňa požiadavky vyhlášky č. 123/2008 Z. z. a pri hodnotení celkovej úrovne iného útulku bolo deklarované, že útulok má koterce oddelené plnou stenou, zvieratá sa nevidia a sú izolované počas neprítomnosti ošetrovateľa, čo je v rozpore s § 4, ods. 1 vyhlášky č. 123/2008 Z. z.

Osobitným prípadom sú 2 karanténne stanice, v ktorých inšpektori regionálnych veterinárnych a potravinových správ neboli schopní zistiť počty utratených zvierat za roky 2008 – 2010, priemernú dobu, po uplynutí ktorej boli zvieratá utratené a tiež počet uhynutých zvierat v roku 2010 z dôvodu, že v zariadeniach nebola vedená takáto evidencia.

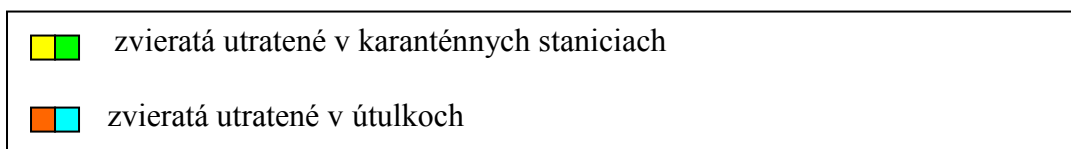
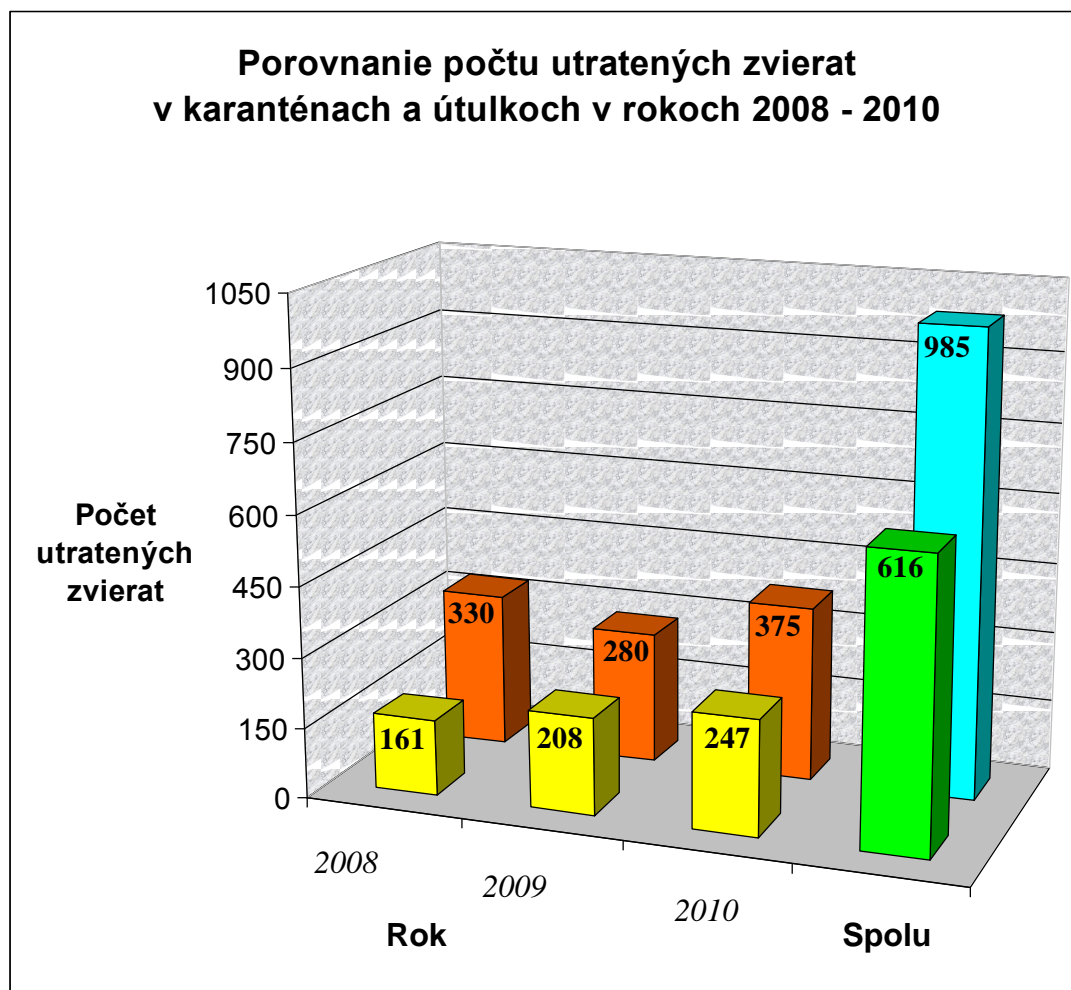
Zhrnutie:

- v sledovanom období za roky 2008 – 2010 bolo v karanténnych staniciach a útulkoch utratených **1601** zvierat
- v útulkoch bola vykonaná eutanázia na **985** zvieratách
- v karanténnych staniciach bolo utratených **616** zvierat
- zvieratá boli v zariadeniach utrácané po rôznej dĺžke pobytu v karanténe alebo útulku
- o eutanáziách rozhodol, aj ich vo všetkých prípadoch vykonal, veterinárny lekár
- boli zistené nedostatky v zabezpečení identifikácie zvierat po ich prijme do zariadenia
- dve zariadenia vôbec nevedli povinnú evidenciu o uhynutých a usmrtených zvieratách
- nie všetky zariadenia mali vypracovaný a zavedený štandardizovaný postup operácií s uvedením povinností osôb zodpovedných za zvieratá
- celková úroveň zariadení bola posúdená ako **vyhovujúca**

Závery:

- je nutné aj naďalej pozorne sledovať problematiku zaobchádzania so zvieratami v karanténnych staniciach a útulkoch, aj vzhľadom k starostlivému postoju verejnosti, médií a ochranárskych organizácií k týmto otázkam
- zamerať sa na opakované kontroly zariadení, v ktorých boli zistené nedostatky, a tiež dôsledne kontrolovať, či sa plnia udelené nápravné opatrenia
- sústrediť sa na zariadenia s výrazne vyšším počtom vykonávaných eutanázií, než je všeobecný priemer
- osobitne sa zamerať na celkovú úroveň zariadení, v ktorých dochádza k relatívne vysokým úhynom zvierat
- dohodnúť sa na stanovení jednotnej dĺžky karanténnej doby pre dĺžku pobytu zvierat v karanténnych staniciach
- Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky pripravila návrh Metodického pokynu na jednotné uplatňovanie postupov pri vykonávaní zdokumentovaných kontrol ochrany spoločenských zvierat umiestnených v karanténnych staniciach, útulkoch a v hoteloch, podľa ktorého bude ďalej koordinovaný postup pri kontrolách v týchto zariadeniach

Graf 1

Graf 2

